

Sociálne a zdravotné poistenie

National insurance

Čo je sociálne a zdravotné poistenie

Sociálne a zdravotné poistenie je druh vládneho poistného systému, ktorý pomáha pri financovaní výhod, ktoré dostávate, keď ste napríklad chorý. Taktiež pomáha pri financovaní vášho **starobného dôchodku**.

Väčšina ľudí pracujúcich v Spojenom kráľovstve musí zo svojich zárobkov platiť **odvody** do tohto systému. Ak ste zamestnaný, platíte **Class 1 contributions** (odvody kategórie 1). Tieto sú zrážané priamo z vašej mzdy spolu s daňou z príjmu a vláde ich za vás platí váš zamestnávateľ. Váš zamestnávateľ musí taktiež platiť odvody.

Ak ste samostatne zárobkovo činná osoba, a vaše zisky sú dostatočne vysoké, platíte **Class 2 contributions** (odvody kategórie 2), a ak vaše zisky sú vyššie, tak platíte **Class 4 contributions** (odvody kategórie 4). Odvody musíte uhrádzať sami priamo vláde.

Aby ste mohli platiť odvody na sociálne a zdravotné poistenie, musíte mať číslo sociálneho a zdravotného poistenia – **NINO** (číslo sociálneho a zdravotného poistenia). Platenie odvodov na sociálne a zdravotné poistenie v Spojenom kráľovstve vám môže pomôcť pri získavaní nároku na príspevky v iných európskych krajinách.

Kto musí platiť sociálne a zdravotné poistenie

Sociálne a zdravotné poistenie musíte platiť, ak pracujete v Spojenom Kráľovstve a ak máte 16 alebo nad 16 rokov, ale ste mladší ako štátny dôchodkový vek. Platíte ak presahujete určenú príjmovú hranicu. Suma je určená vládou, a zvyčajne sa mení každý rok v apríli.

Štátny dôchodkový vek pre ženy sa postupne zvyšuje, aby sa vyrovnal tomu mužov, ktorý je 65 rokov. Potom bude zvýšený na vek 68 rokov pre mužov aj pre ženy. Na stránke Directgov nájdete kalkulačku, ktorá vám pomôže vyrátať si váš penzijný vek: www.direct.gov.uk.

Ľudia zarábajúci príliš málo sociálne a zdravotné poistenie neplatia. Ak ste samostatne zárobkovo činná osoba, je dôležité aby ste si požiadali o výnimku. Pre väčšinu ľudí je protizákonné neplatiť sociálne a zdravotné poistenie. Niektorí zamestnávateľia vám môžu ponúknuť zamestnanie bez toho, aby za vás platili sociálne a zdravotné poistenie a daň z príjmu (známe ako „vyplácanie mzdy na ruku“ „fušky“). Uvedené je protizákonné (pre vás i vášho zamestnávateľa) a takémuto druhu zamestnania by ste sa mali vyhýbať.

Akú výšku odvodov na sociálne a zdravotné poistenie musíte platiť?

Ak platíte Class 1 contributions, ako odvody na sociálne a zdravotné poistenie platíte určité percento z vašej mzdy. Toto percento sa mení v závislosti od toho, koľko zarobíte.

Ak ste samostatne zárobkovo činný, platíte Class 2 contributions, ktoré sa platia v podobe **paušálnej čiastky**. Ak zarábate príliš málo, môžete požiadať o výnimku. Ak vaše zisky presiahnu určitú čiastku, budete musieť zaplatiť dodatočné odvody na sociálne a zdravotné poistenie po skončení daňového roka. Tieto odvody, nazývané **Class 4 contributions** (odvody kategórie 4), sa odvíjajú od vašich zdaniteľných ziskov.

Ako získate číslo sociálneho a zdravotného poistenia

Keď začnete pracovať, musíte požiadať o číslo sociálneho a zdravotného poistenia. Aby ste dostali číslo sociálneho a zdravotného poistenia, musíte ísť na pohovor. Pohovor si môžete dohodnúť zatelefonovaním na **National Employment NINO application telephone number** (zamestnanecké telefónne číslo pre uchádzanie sa o NINO) na 0845 600 0643. Alebo môžete požiadať o pomoc v kancelárii **Jobcentre Plus** (Pracovné centrum).

Pri pohovore budete musieť preukázať kto ste (vašu **identitu**) a že máte nárok pracovať v Spojenom kráľovstve. Vezmite si so sebou cestovný pas a akékoľvek ďalšie dokumenty, ktoré potvrdzujú vašu identitu. Môže to byť aj občiansky preukaz, rodný list alebo vodičský preukaz. Dokumenty musia byť originály. Kontaktujte kanceláriu Jobcentre Plus, alebo sa pozrite na webovú stránku národného poistenia pod názvom "the Money Tax and Benefits" (Peniaze, Dane a Podpory) na webovej stránke Directgov: www.direct.gov.uk.

Ak ste už zamestnaný, mali by ste si so sebou vziať pracovnú zmluvu alebo list od vášho zamestnávateľa. Ak ešte zamestnanie nemáte, môžete si zobrať informácie o sprostredkovateľských agentúrach, v ktorých ste zaregistrovaný. Ak máte povolené tu pracovať, mali by ste si požiadať o číslo sociálneho a zdravotného poistenia hneď, ako pricestujete do Spojeného kráľovstva. Keď ste už požiadali o číslo, môžete začať pracovať, dokonca aj keď ste ho ešte nedostali. Oznamte vášmu zamestnávateľovi, že ste si už oň požiadali.

Ďalšia pomoc

Citizens Advice Bureau (Občianska poradenská kancelária - CAB)

Citizens Advice Bureaux poskytuje bezplatné, dôverné, nestranné a nezávislé poradenstvo na účely pomoci vyriešenia vašich problémov. Ak chcete nájsť najbližšiu CAB, vrátane tých, ktoré poskytujú poradenstvo e-mailom, kliknite na [najbližšiu CAB](#) alebo ju vo vašom telefónnom zozname vyhľadajte pod písmenom C.

www.adviceguide.org.uk

Ďalšie informačné listy vo vašom jazyku na stránke Adviceguide (Sprievodca), ktoré by vám mohli pomôcť

- Zamestnávateľ vám zadržáva mzdu
- Migrujúci pracovníci
- Národná minimálna mzda

Ďalšie informácie na stránke Adviceguide, ktoré by vám mohli pomôcť [Tieto informácie sú iba v angličtine]

- Sociálne a zdravotné poistenie – odvody a príspevky
- Daň z príjmu
- Nemocenské dávky

Tento informačný list vydalo [Citizens Advice](#), pracovný názov pre The National Association of Citizens Advice Bureaux (Národná asociácia občianskych poradní). Je určený len na poskytovanie všeobecných informácií a nemal by sa považovať za úplný prehľad práva v danej veci. Informácie sa vzťahujú len na Anglicko a Wales a Škótsko.

Tento informačný list bol naposledy aktualizovaný 5. augusta 2011 a reviduje sa pravidelne. Ak ste tento informačný list obdržali pred dlhším časom, kontaktujte prosím vašu miestnu kanceláriu Citizens Advice Bureau a skontrolujte, či je ešte platný. Alebo navštívte našu webovú stránku - www.adviceguide.org.uk – kde si môžete stiahnuť aktuálny výtlačok.